

Endeligt referat

Udsendt 25. juni 2015

Møde i Nationalparkbestyrelsen den 9.juni 2015

Mødested: Tønnisgaard, Havnebyvej 30, 6792 Rømø

Mødet fandt sted fra kl. **14.00 til 17.00.**

Deltagere:

Formand	Janne Jørgensen Liburd (JJL)	
Varde Kommune (næstformand)	Preben Friis-Hauge (PFH)	Afbud
Esbjerg Kommune	Kurt Jakobsen (KJ)	Afbud
Fanø Kommune	Kristine Krog Kaas (KK)	
Tønder Kommune	Susanne Linnet (SL)	Afbud
Danmarks Naturfredningsforening	Britt Schak Hansen (BSH)	
Friluftsrådet	Hanne Voetmann (HV)	
Dansk Ornitologisk Forening	Marco Brodde (MB)	
Digelagene	Kjeld Andreasen (KA)	
Danmarks Jægerforbund	Hans Christian Fuglsang (HCF)	
Danmarks Sportsfiskerforbund	Lars Brinch Thygesen (LBT)	
Landbrug & Fødevarer	Mikael Nørby-Lassen (MNL)	
Naturstyrelsen	Bent Rasmussen (BR)	
Nationalparkrådet, observatør	Svend Tougaard (ST)	
Nationalparkrådet, observatør	Anne Marie Overgaard (AMO)	
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen (PSS)	
Nationalparksekretariatet	Sara Lindholt (SL)	
Nationalparksekretariatet	John Frikke (JF)	
Nationalparksekretariatet	Søren Christensen (SC)	
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfjeld (AHD, Referent)	

Punkter på dagsordenen:

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden – Beslutningspunkt

Janne Liburd bød velkommen og bød særligt velkommen til repræsentanterne fra rådet. Det blev besluttet, at dagsordenen kunne godkendes.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at dagsordenen godkendes*

Beslutning: Dagsordenen blev godkendt.

2. Nyt fra bestyrelse og sekretariat – Orienterings- og Beslutningspunkt

Kort orientering fra bestyrelse og sekretariat, herunder deltagelse i møder, præsentation af kandidater til sekretariatslederposten samt godkendelse og underskrivelse af Janne Liburds kontrakt.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen tog orienteringen til efterretning og godkendte kontrakten, som skal underskrives af Janne Liburd og Preben Friis-Hauge.*

Peter Saabye Simonsen spurgte, om man evt. kunne ændre orienteringen fra sekretariatet, så det fremgår hvor mange møder man har deltaget i, hvor mange pressemeddelelser, medieformidling m.v. der er sendt ud, frem for en oplistning af møder. Dette billigede bestyrelsen.

Janne fortalte, at hun og Bent Rasmussen deltager i det Trilateralt bestyrelsesmøde i København torsdag, hvorefter Janne tager til folkemøde på Bornholm og fortæller om verdensarven.

Sekretariatet forlod mødet og bestyrelsen blev præsenteret for kandidater til sekretariatslederposten og traf valg af ny leder.

Beslutning: Bestyrelsen godkendte kontrakten, som tilføjes et start- og et sluttidspunkt og herefter underskrives.

3. Emner til drøftelse i Nationalparkrådet og tilbagemelding til Rådet - Beslutningspunkt

Rådet har på mødet den 6. maj 2015 ytret ønske om, at datoen for udflugten i efteråret fastlægges. Herudover bedes bestyrelsen fremkomme med emner til drøftelse på rådsmødet den 19. august 2015.

Bestyrelsen drøftede muligheden for udflugt og der var tilslutning til at den skulle gennemføres. Set i lyset af udnævnelsen til verdensarv, besluttede bestyrelsen, at udflugten skal foregå i Nationalpark Vadehavet. Herudover ønskede bestyrelsen af se de steder hvor der dels havde været projekter og steder hvor der var projekter i gang.

Sekretariatet peger på en dato, en lørdag i september, og sender et udkast til et program.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen besluttede hvorvidt man ønsker at afholde en udflugt i 2015 og i så fald fastsatte en dato for denne og fremkommer med eventuelle forslag til, hvad man kunne tænke sig turen skal bruges til.*
- *at bestyrelsen fremkom med emner til drøftelse på rådsmødet den 19. august.*

Beslutning: Der afholdes en fælles udflugt i september 2015 for bestyrelse og råd. Sekretariatet udsender dato og program.

Bestyrelsen bad rådet deltage i debatten om Code of Conduct.

4. Økonomi - opfølgning på Budget 2015 – Orienteringspunkt

Sekretariatet orienterede om status for forbrug i forhold til Budget 2015.

Sara Lindholt orienterede om status på budget og gjorde opmærksom på, at kolonnen med ikke-afholdte udgifter på indgåede kontrakter endnu ikke er påført, men påføres til det kommende bestyrelsesmøde.

Marco Brodde spurgte hvordan man indarbejder kommentarer fra det ekstraordinære møde, blandt andet omkring prioritering af græsning.

Peter Simonsen forklarede, at man blandt andet vil se på fundraising og dermed forsøge at forøge budgettet til blandt andet græsning. Man afventer fortsat Naturstyrelsens tilbagemelding vedrørende rådgivning om et eventuelt græsningsselskab.

Lars Thygesen bakkede Peter op i muligheden for at søge ekstern finansiering til naturprojekter.

Kjeld Andreasen foreslog, at man går huslejekontrakten igennem med Tønninggård.

Janne Liburd foreslog, at man på det kommende strategimøde i august ser nærmere på budgettet.

Bent Rasmussen orienterede om, at Naturstyrelsen har givet 125.000 kr. til at støtte op omkring prædationsprojektet i 2015.

Janne Liburd takkede for beløbet, som vedrører indsatser på styrelsens arealer. John Frikke vil i samarbejde med Anders Rahbek/Naturstyrelsen foretage en disponering og prioritering af midlerne.

Svend Tougaard bad om, at få påført målsætningerne i tekstform i budgetterne. Dette ser sekretariatet på.

5. Status for projekter – Orienteringspunkt

Som bilag var det udsendt skriftlige statusbeskrivelser som vanligt, og herudover belyste sekretariatet status i forhold til nationalparkplanen.

Bestyrelsen drøftede enkelte projekter m.v.

Formidlings projekter:

Søren Christensen viste én af 10 film, denne fra Mandø Låningsvej, som netop er blevet færdig i forbindelse med Friluftprojektet og PROWAD, som viser de 10 steder i Friluftsturismeprojektet. Tanken med filmene er at bringe folk op i luften, da Vadehavet gør sig rigtig godt oppe fra. Tidevandet er især spændende i timelap og man har brugt en aktør i filmene, en mand der cykler rundt i Nationalparken, for at kæde filmene sammen. Filmene skal både vises som enkeltfilm og klippes sammen til en kort film. Filmene kommer på youtube, facebook, hjemmeside, ud til partner m.v. og man deler råfilm med andre aktører i Nationalparken, så man har efterhånden meget materiale. Bestyrelsen roste filmen.

Der kommer et Friluftprojektkort, som går i trykken i juni, ligesom der bliver udgivet GLOCAL flyers i juni. Nationalparken er godt rustet med billeder og tekster.

Britt spurgte ind til nye pakkeprodukter og tilbud i forbindelse med verdensarvsudnævnelser, hvor man skal byde ind med 300.000 kr. i 2016 og 2017. Peter forklarede, at sekretariatet ser det i sammenhæng med partnerprogrammet og det kommende PROWAD-projekt. Beløbet kan matche en interreg satsning, så man kan få midler hjem til at arbejde videre/udvide projektet. Britt bad om, at det blev drøftet på den kommende strategidag.

Natur projekter:

John Frikke orienterede om, at nationalparken er gået med i et samarbejde vedrørende et projekt omkring den truede art, sortternen, sammen med Tønder Kommune, Fugleværnsfonden, Naturstyrelsen og Ravnvej Consult. Der er givet 150.000 kr. fra 15. Juni Fonden til projektet, som gennemføres i Tøndermarsken.

Kristine Kaas spurgte, om man fokuserer på flere fugle? Hun havde fået forståelsen af, at stor kobbersnepe skulle være fokusfugl.

John forklarede, at Nationalpark Vadehavets engagement omkring sortternen er begrænset, da der er finansiering til en konsulent og der er flere samarbejdspartnere. Stor kobbersnepe er fortsat fokusfugl.

Bestyrelsen drøftede fokusområder og værdsatte invitationer til projekter der er ledet og finansieret af samarbejdspartnere. Fokus skal være at komme i mål med egne projekter.

Øvrige projekter:

Sara Lindholt orienterede om, at hendes fokusområder p.t. er Nationalparkskibet, hvor kontrakten er blevet forlænget, og Projekt Friluftsturisme. Hun forventer at afslutte begge projekter indenfor kort tid.

Bent Rasmussen bad Sara Lindholt kontakte Tønder Kommune og afklare hvem der drifter Projekt Friluftsliv i Tønder Kommune.

Bestyrelsen drøftede Realdaniaprojektet, som Britt Schak Hansen var bekymret for, især bygherrerollen, som hun ikke mente Nationalparken skulle påtage sig.

Bent Rasmussen anbefalede, at man, da projektet hidtil har kørt i nationalparkregi, fortsætter dialogen med RealDania, og at det i den sammenhæng er vigtigt, at bestyrelsens opbakning til projektets indhold sikres inden nationalparken evt. påtager sig en bygherrerolle.

Britt bad om, at bestyrelsen løbende bliver informeret.

Peter Simonsen forklarede, at igangsættelse af Stedet Tæller var sket efter aftale med formand og næstformand, og at den øvrige bestyrelse helt ekstraordinært ikke var inddraget i projektet, fordi tidsfristerne havde været

ualmindeligt korte. Sekretariatet vil naturligvis informere bestyrelsen, når der foreligger en skitse til projektet, formentlig i juli.

5a. Naturprojekt Ribemarsken – Beslutningspunkt

Forundersøgelsen for Naturprojekt Ribemarsken er nu færdig og bestyrelsen blev bedt om at forholde sig til rapporten og det videre forløb for projektet.

Bestyrelsen drøftede sagen længe og fremkom med deres holdninger.

Janne Liburd pointerede indledningsvist, at præmisserne om, at det ikke må have negative konsekvenser for lodsejere, og at der skal være tale om fri-villighed og fuld kompensation, fortsat skal gælde.

Mikael Nørby-Lassen forklarede, at lodsejerne mener det griber omfattende ind i deres muligheder og at lodsejerne er imod. Landmændene frygter, at man fratager dem god marskjord og mener, at man ikke kan stole på beregningerne vedrørende vandstande m.v. Lodsejerne frygter vandstandsstigninger i Ribemarsken i forbindelse med projektet. Mikael var betænkelig ved at gå videre med projektet.

Bent Rasmussen bakkede op om projektet, som potentielt kan udvikles som et EU-Life-projekt. Han mente, at bestyrelsen skulle følge projektet og afvente Esbjerg Kommunes holdning, inden det endeligt besluttes om projektet skal søges gennemført.

Lars Brinch Thygesen så det som et godt projekt, som man bør tage op, når man har de nødvendige midler at gøre med. Snæbilen kan også her bruges som løftestang. Man skal være mere ambitiøs og spille bolden over til lodsejerne og spørge hvad der skal til, for at de ønsker at medvirke? Man kunne også kontakte Jørgen Primdahl fra Københavns Universitet, som har stor erfaring med samarbejde med lodsejere.

Marco Brodde mente, at Esbjerg Kommune har en forpligtelse til at forbedre Natura2000-området, hvilket Nationalpark Vadehavet ikke må bremse for. Han opfordrede til, at bestyrelsen giver grønt lys til en opfølgning på projektet.

Kjeld Andreasen foreslog, at man afventede Esbjerg Kommunes stillingtagen og at man drøfter sagen igen på bestyrelsesmødet i september. I perioden indtil da, skal man undersøge finansiering- og erstatningsmuligheder.

John forklarede, at der med forundersøgelsesrapporten ikke er tale om et projekt, men et oplæg til hvad man kan gøre. Der er ikke beskrevet noget i

detaljen. Det er et arbejdsgrundlag for den videre proces, og der vil ikke blive taget beslutninger uden bestyrelsens billigelse.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at der arbejdes videre med Naturprojekt Ribemarsken som beskrevet i sagsfremstillingen.*

Bestyrelsen besluttede at afvente Esbjerg Kommunes tilbagemelding og herefter drøfte, om man ønsker at arbejde videre med Ribemarsken på bestyrelsesmødet i september.

6. Ansøgninger om støtte og tilskud - Beslutningspunkt

Der var den 06. maj 2015 indkommet ansøgninger om støtte fra:

1. Fonden Gl. Sønderho søger om 33.000 kr. i støtte til tryk af visionshæfte (genbehandling).
2. Aarhus Universitet søger om 62.000 kr. i støtte til afholdelse af workshop om forvaltning af gæs.
3. Tønder Gymnasium søger om 13.885 kr. i støtte til afholdelse af workshops om Vadehavet.
4. Lars Bollerslev søger om 10.000 kr. i støtte til tryk af bog om egne kunstværker fra Vadehavet.
5. Mandø Fællesråd søger om 7.500 kr. i støtte til afholdelse af eventen Kulturweekend på Mandø.
6. Kirkeby Digelaug (Rømø ved Havneby) søger om 226.000 kr. i støtte til anlæg af natursti samt informationstavler.
7. Varde Ådal Lam søger om 10.000 kr. i støtte til et event med servering af lam samt underholdning.
8. Vilslevborgere søger om 35.000 kr. i støtte til et arrangement med åben landsby.

Bestyrelsen blev bedt tage stilling til de indsendte ansøgninger. Herefter blev bestyrelsen bedt tage stilling til det udsendte forslag til "Procedure for behandling af tilskudssager".

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen prioriterer de indkomne ansøgninger*
- *at bestyrelsen forholder sig til forslag til procedure for behandling af tilskudssager*

Bestyrelsen prioriterede de enkelte ansøgninger og kom frem til følgende afgørelser:

1. Fonden Gl. Sønderho – Afslag

Bestyrelsen ønsker ikke at støtte et visionshæfte, men ser gerne på en ansøgning til et reelt projekt.

2. Aarhus Universitet – Tilsagn

Bestyrelsen ønsker at støtte projektet med de ansøgte 62.000 kr.

3. Tønder Gymnasium - Tilsagn

Bestyrelsen ønsker at støtte projektet med de ansøgte 13.885 kr.

4. Lars Bollerslev - Afslag

Bestyrelsen kan ikke støtte kommercielle tryksager.

5. Mandø Fællesråd - Tilsagn

Bestyrelsen ønsker at støtte projektet med de ansøgte 7.500 kr.

6. Kirkeby Digelaug – Delvist tilsagn

Kjeld Andreasen erklærede sig inhabil i sagen.

Bestyrelsen ønsker at støtte projektet med 50.000 kr.

7. Varde Ådal Lam – Afslag

Bestyrelsen kan ikke støtte en enkelt virksomhed p.g.a. statsstøtteregler.

8. Vilslevborgere – Afslag

Bestyrelsen ønsker ikke at støtte arrangementer der ligger udenfor nationalparkens grænse.

Bestyrelsen havde en længere drøftelse af procedure for behandling af tilskudssager og besluttede, at sekretariatet skal udarbejde nye retningslinjer for ansøgninger, der er tematiske og større. Man ønsker en tematisk tilgang og at støtte større projekter og ønsker kun 2 årlige ansøgningsrunder

Beslutning: Bestyrelsen besluttede, at tilskudsordningen er suspenderet indtil procedure for behandling af tilskudssager er tilrettet – dette offentliggøres på hjemmesiden.

7. Frivillige i Nationalpark Vadehavet – Drøftelse og beslutningspunkt

Som udgangspunkt for Nationalpark Vadehavets arbejde med frivillige foreslår Sekretariatet, at der udarbejdes en frivilligstrategi. På mødet fremlægges et forslag til en sådan strategi til drøftelse i bestyrelsen.

Sekretariatet havde indstillet:

- *At bestyrelsen forholder sig til notatet, herunder i hvilket omfang der skal allokeres ressourcer til mandskabstimer og økonomi*

Bestyrelsen drøftede sagen, herunder behov for koordination og eventuel aflønning, kendskab til nationalparken m.v.

Efter en længere drøftelse blev bestyrelsen enige om at godkende notatet, dog med det forbehold, at de frivillige koordinatører ikke aflønnes, da de

dermed ikke kan betragtes som frivillige. Kristine Kaas foreslog i denne sammenhæng, at man kunne arrangere en årlig frivillighedsdag.

Beslutning: Notatet blev godkendt, dog får de frivillige koordinatorene ikke et honorar for deres arbejde.

8. Henvendelse fra Den Selvejende Institution Sejerslevgård - Beslutningspunkt

Janne Liburd har modtaget en skrivelse fra Den Selvejende Institution Sejerslevgård, hvor de beder Nationalpark Vadehavets bestyrelse udpege en repræsentant til deres bestyrelse.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen beslutter om de vil sende en repræsentant og i så fald udpeger denne*

Janne forklarede, at Sejerslevgård ønsker en repræsentant fra Nationalpark Vadehavet til bestyrelsen og spurgte om nogen havde lyst til at tiltræde bestyrelsen.

Anne Marie Overgaard fortalte om gården, som ejes af en kvinde i Ballum. Ejeren har den ambition at håndværkere skal kunne bruge ejendommen som arbejdssted, så man kan gøre sig erfaring i at restaurere bevaringsværdige bygninger.

Beslutning: Bestyrelsen drøftede sagen og besluttede, at man vil henvise til Sydvestjyske Museer. Bestyrelsen ikke har mulighed for at deltage i bestyrelsesarbejde i institutioner i nationalparken, da man vurderer, at det vil danne præcedens og dermed tage overhånd.

9. Henvendelse fra Københavns Universitet vedr. forskningsprojekt om styrkelse af Kyst- og naturturisme i Danmark – Beslutningspunkt

Københavns Universitet har henvendt sig til Peter Ilsøe og de danske nationalparker om et samarbejde vedr. Forskningsprojekt om styrkelse af Kyst- og naturisme i Danmark

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelse og sekretariat afventer om Københavns Universitet vinder forskningsudbuddet og derefter tager stilling til nationalparkens engagement i projektet*

Beslutning: Bestyrelsen fulgte sekretariatets indstilling og afventer om Københavns Universitet vinder forskningsudbuddet og derefter tager stilling til nationalparkens engagement i projektet.

10. Forretningsorden for udvalg - herunder funktionsperiode for valgte medlemmer – Beslutningspunkt

Der er i Nationalpark Vadehavet nedsat udvalg for blandt andet:

- Forskning (Det tværfaglige videnskabelige udvalg)
- Nationalparkskibet
- Partnerprogrammet
- Græsning
- Kunst

Bestyrelsen vedtog på bestyrelsesmødet den 11. september 2013 et "Endeligt kommissorium for Nationalpark Vadehavets tværfaglige videnskabelige udvalg". Sekretariatet havde indstillet, at der vedtages forretningsordner for de øvrige udvalg, herunder funktionsperioder. Bestyrelsen blev bedt om at drøfte disse forretningsordner samt beslutte funktionsperiode.

Sekretariatet havde indstillet:

- *at bestyrelsen drøfter de 4 udkast og vedtager disse med eventuelle ændringer*

Beslutning: Bestyrelsen drøftede kort de 4 udkast. Udkast til græsningsudvalget afventer, de 3 øvrige kommissorier (Nationalparkskib, Kunstudvalg og Partnerudvalg) blev godkendt.

11. Oplæg vedr. Friluftsliv i Nationalpark Vadehavet ved COWI

Cowi havde fået til opgave at udarbejde en rapport om det biologiske grundlag for udarbejdelse af en Code of Conduct for nationalparken (etiske retningslinjer for færdsel). Rapporten blev afleveret den 9. juni 2015. Biolog Steffen Brøgger-Jensen fra Cowi præsenterede resultaterne for bestyrelsen. Hvert bestyrelsesmedlem modtog et eksemplar af rapporten.

Steffen forklarede, at rapporten er et adfærdskodeks, som er baseret på det biologiske fundament. Nationalparken skal arbejde for, at besøgende og beboere kan komme til at opleve natur og dyreliv, det kræver, at man sikrer en adfærd der ikke skader området.

Cowi havde afdækket de områder, hvor der kan være konflikter mellem færdsel/aktivitet og naturen, med fokus på, at begge dele er dynamisk. Udgangspunktet var en sammenfatning af viden omkring friluftliv, naturelementer og forstyrrelse, baseret på undersøgelser fra området samt fra til-

svarende steder. Steffen pointerede, at erhvervsmæssig brug af nationalparken ikke er med i rapporten.

Forstyrrelsesundersøgelser havde vist sig at være vanskelige at foretage, men Cowi har forsøgt at indskrive den afstand man bør holde. Der er dog en idé i at foretage nye undersøgelser af forstyrrelser og der er potentiale for undersøgelser og studier.

Bestyrelsen spurgte ind til rapporten, herunder hvorfor fisk ikke var med. Steffen forklarede, at man havde valgt ikke at have fisk med, da de ikke påvirkes negativt af fritidsaktiviteter. Man har valgt at fokusere på sæler og 4 fuglearter.

Britt Schak Hansen var glad for rapporten, som er et redskab til den videre debat. Britt foreslog, at bestyrelsen indkalder til en workshop, hvor man arbejder videre med Code of Conduct.

Svend orienterede om, at rådet havde bedt om et bedre begreb end Code of Conduct, hvilket også kunne findes i forbindelse med workshoppen.

Bestyrelsen gjorde opmærksom på, at der var et par faktuelle fejl. Bestyrelsen blev bedt om at indsende disse til Sara Lindholt inden 2. juli 2015, hvorefter en tilrettet rapport vil blive sendt elektronisk.

12. Evt. og meddelelser

Janne Liburd spurgte bestyrelsen, om de ønskede at spise sammen efter bestyrelsesmøderne? Dette ønskede bestyrelsen.

Janne orienterede om, at hun deltager i Folkemødet 2015 sammen med blandt andet Lars Jønsson. De vil formidle udvikling af bæredygtig turisme i Danmark med fokus på Verdensarven.

Kjeld Andreasen spurgte, om nationalparken deltager i indvielse af kongeåstien – ingen havde mulighed for at deltage.

Marco Brodde fortalte, at der er en udstilling i St. Peter-Ording, med grænseoverskridende kunst fra Vadehavet, Marco deltager med egne værker.